

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Майдан Незалежності, 2, м. Київ, 01001,
Тел. (044) 205-76-09, тел/факс (044) 205-76-00 Код ЄДРПОУ 00014479
fpsu.org.ua, e-mail: fpsu@fpsu.org.ua

13.01.2021 № 05/01-27/12

№ _____

Інформація про звітування
неприбутковими організаціями

Членським організаціям ФПУ

Шановні колеги!

До Федерації профспілок України (далі – ФПУ) надходять звернення від членських організацій щодо спрощення для профспілок фінансової, статистичної та бухгалтерської звітності, подання якої нині передбачено нормативно-правовими актами держави.

Так, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 № 466-IX (кінцевий варіант Закону з моменту його прийняття був недоступний для громадськості, очікував на підпис Президента України понад три місяці та був підписаний лише 21.05.2020), який набрав чинності 23.05.2020, внесено зміни до пп. 46.2 ст. 46 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) щодо подання неприбутковими підприємствами, установами та організаціями, визначеними п. 133.4 ст. 133 ПКУ, Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та річної фінансової звітності. Тобто, прийняті зміни передбачають регулярне подання профспілками податкової та фінансової звітності.

Зазначаємо, що протягом тривалого часу Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок відповідно до вимог ПКУ подавали Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації та річну фінансову звітність лише у разі порушень п. 133.4 ст. 133 ПКУ.

Оскільки, згідно Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», професійні спілки, їх об'єднання є добровільними неприбутковими громадськими організаціями, які у своїй діяльності незалежні від державних органів влади, їм непідзвітні і непідконтрольні, фінансовий контроль за коштами профспілок та їх об'єднань державними органами влади не здійснюється, Федерацією профспілок України, СПО об'єднань профспілок здійснено низку заходів на захист прав профспілок.

Так, СПО об'єднань профспілок направлено звернення до Комітету Верховної Ради України (далі – ВРУ) з питань фінансів, податкової та митної політики та до Міністерства фінансів України (від 10.07.2020 № 01-12/647-спо), в яких зазначено, що внесені Законом № 466-IX зміни до ПКУ суперечать нормам закону про профспілки та Конвенції Міжнародної організації праці № 87 «Про свободу асоціації та захист права на організацію» щодо незалежності, не підзвітності та не підконтрольності профспілок. Запропоновано при доопрацюванні Податкового кодексу України внести

відповідні зміни до п. 46.2 ст. 46 щодо неподання звітності до контролюючих органів профспілками та їх об'єднаннями (у разі не порушення норм ПКУ).

Федерація профспілок України зверталась до представників ФПУ у ВРУ – народних депутатів України Рудика С.Я. та Івченка В.Є. щодо підтримки профспілкової позиції. Ці пропозиції були озвучені народним депутатом України В.Є.Івченком 14.07.2020 під час розгляду парламентом проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування електронного кабінету та спрощення роботи фізичних осіб-підприємців».

У відповідь на вищезазначені пропозиції, Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики листом від 24.07.2020 р. № 04-32/10-2020/118241 повідомив, що позиція СПО профспілок буде доведена до відома народних депутатів України - членів Комітету, які є суб'єктами права законодавчої ініціативи, для використання наданих пропозицій у законотворчій роботі.

На засіданні СПО об'єднань профспілок 23.07.2020 було розглянуто Інформацію про звернення СПО об'єднань профспілок щодо змін до ПКУ про звітування профспілок.

Слід зазначити, що у ВРУ зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подання звітності неприбуткових організацій» (реєстр. № 4018), який на сьогодні не розглянуто.

СПО об'єднань профспілок звернувся до народних депутатів України – авторів законопроекту №4018 Волинця М.Я., Наливайченка В.О., Шахова С.В., Мороза В.В., Гнатенка В.С., Гриб В.О., Пушкаренка А.М., Грищенко Т.М., Пашковського М.І., Южаніної Н.П. та Ніколаєнка А.І. (лист від 23.09.2020 № 01-12/870-СПО) щодо просування положень цього законопроекту при роботі над підготовкою змін до ПКУ.

Крім того пропозиції щодо спрощення податкової звітності для неприбуткових організацій надіслані до Кабінету Міністрів України для врахування їх у Національній стратегії сприяння розвитку громадського суспільства в Україні на 2021-2025 роки (лист ФПУ від 22.10.2020 № 07/01-15/756).

Також питання подання профспілками податкової та фінансової звітності обговорювалося на засіданні Президії ФПУ 16 грудня 2020 р.

Водночас інформуємо, що у листопаді 2018 року Федерація профспілок України зверталась до Комітету МОП зі свободи об'єднання зі скаргою про системні порушення в Україні конвенцій МОП № 87 про свободу асоціації та захист права на організацію і № 98 про застосування принципів права на об'єднання.

Зокрема, у скарзі зазначено, що законодавчі положення, які стосуються надання звітності державним органам про фінансову діяльність профспілок, суперечать нормам національного і міжнародного права і є спробою обмежити право профспілок вільно і самостійно організовувати свою діяльність.

В скарзі ФПУ йшлося:

«Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», всі юридичні особи, в тому числі і профспілки, створені відповідно до законодавства України незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та надавати фінансову звітність.

Згідно з абзацами 7 і 8 статті 16 Закону України «Про державну статистику», суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону, в тому числі юридичні особи, повинні погоджувати в органах державної статистики методологію та звітну документацію, пов'язану із збиранням та використанням

адміністративних даних, а також методологію складання даних фінансової статистики та безкоштовно надавати на вимогу органів державної статистики адміністративні дані фінансової статистики.

Встановлені зазначеними Законами вимоги до профспілок подавати фінансову звітність до органів статистики порушують норми Закону про профспілки (частини перша, третя статті 12, статті 14 і 34), а також статтю 3 Конвенції МОП №87 і розцінюються профспілками як пряме втручання органів державної влади в їх діяльність.

Згідно з коментарями Комітету зі свободи об'єднання МОП, правові норми, які регулюють питання про зміст статутів профспілок, не можуть призводити до обмеження незалежності профспілок від держави.

Згідно з чинним законодавством фінансовий контроль за коштами профспілок та їх об'єднань державними органами та органами місцевого самоврядування не здійснюється, контроль за їх надходженням і витрачанням покладається на контрольно-ревізійні органи, обрані відповідно до статутів (положень) профспілок, їх об'єднань.

Відповідно до статті 23 Закону України «Про громадські об'єднання» обов'язок оприлюднювати звіти про цільове використання коштів встановлено лише для громадських організацій, які отримують фінансову підтримку за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та виключно по цих коштах.

Норма про публікації на офіційних сайтах профспілок, їх об'єднань всієї фінансової звітності суперечить Закону України «Про захист персональних даних», оскільки така інформація містить персональні дані членів профспілок і може бути оприлюднена тільки за їх згодою».

На своєму засіданні у жовтні 2020 року Комітет МОП зі свободи об'єднання розглянув скаргу ФПУ (справа № 3341) та в частині фінансової та статистичної звітності профспілок дійшов до такого висновку:

«960. Комітет звертає увагу на скаргу ФПУ, що два чинних законодавчих положення, стаття 2 Закону України про бухгалтерський облік та фінансову звітність та стаття 16 Закону України про державну статистику, суперечать іншим положенням законодавства України та Конвенції МОП № 87. У цьому зв'язку Комітет бере до уваги відповідь Уряду, що громадські об'єднання зі статусом юридичної особи зобов'язані вести бухгалтерський облік та надавати фінансову та статистичну звітність. На думку Уряду, ці положення не спрямовані на обмеження прав та гарантій профспілок. Що стосується надання профспілками фінансової звітності до органів державної статистики, Уряд вважає, що профспілки, які мають статус юридичної особи, повинні подавати до органів державної статистики фінансову звітність, складену за затвердженою методологією. Ці положення також не спрямовані на обмеження прав та гарантій профспілок, оскільки використання даних фінансової звітності для статистичних цілей є загальноприйнятою європейською практикою. За відсутності у скаржника більш детальної інформації щодо того, яким чином ці положення порушують його права, Комітет вважає, що цей аспект справи не потребує подальшого розгляду». (З повним текстом рішення Комітету можна ознайомитися за посиланням: t.ly/P3ZB).

Тому, ФПУ не буде припиняти пошуку рішень, які б призвели до ослаблення контролю держави за профспілками.

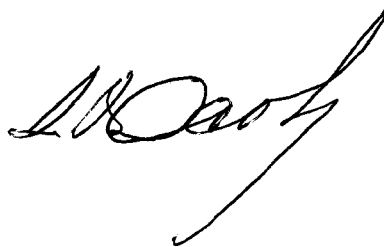
Отже, враховуючи, що завершився 2020 календарний рік, виникає необхідність своєчасного подання профспілками Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації за формою, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 17.06.2016 № 553 (зі змінами) відповідно до вимог Податкового кодексу України, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419. Відповідно до п.п. 49.18.3 п. 49.18. ст. 49 ПКУ звіти подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному року – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Водночас інформуємо, що Федерацією профспілок України на 22 січня 2021 року заплановано проведення семінару (в режимі онлайн-конференції) з актуальних питань бухгалтерського обліку, порядку складання та подання зазначеної звітності. Про час проведення та програму семінару буде повідомлено додатково.

Враховуючи важливість зазначених питань, управлінням фінансів, бухгалтерського обліку та кадрової роботи в найкоротші терміни будуть підготовлені методичні рекомендації по звітності профспілкових організацій.

З повагою

Голова ФПУ

Г.В. Осовий